

PARTNERSKABER I PRAKSIS

Erfaringer fra partnerskabet
Peer-støtte i Region Hovedstaden

Direkte fra praksis

Seks partnerseres erfaringer
med at gå sammen om
peer-støtte

Kan partnerskaber kringle recovery?

- læs om det særlige
partnerskaber kan

side 16

Gevinster og skuffelser

Gevinster og skuffelser ved at
indgå i peer-partnerskabet lægger
sig tæt op ad litteraturen

side 20

FACTS OM PEER-STØTTE I REGION HOVEDSTADEN

Region Hovedstadens Psykiatri

3 peers ansat i distriktpsychiatri

Københavns Kommune

3 peers ansat på botilbud, i myndigheds-tilbud og på akuttilbud

Helsingør Kommune

3 peers ansat i dag- og afklarings-tilbud for unge og voksne

Rudersdal Kommune

3 peers ansat i botilbud samt aktivitets- og kompetencetilbud for unge og voksne

Bro til Hverdagslivet

Frivillige peers i samarbejde mellem Frivilligcenter Rudersdal, Rudersdal Kommune, SIND, LAP, Ressource-banken m.fl

+ Fælles aktiviteter, herunder Peer-Uddannelsen

Dette magasin er udgivet af:

Projekt Peer-støtte i Region Hovedstaden
Østergade 5, 3. 1100 Kbh K
www.peerstøtte.dk

Ansvarshavende: Klavs Serup Rasmussen

Foto hvor andet ikke er angivet: Jette Nielsen

Illustration: Lais Christensen

Layout: Gitte Thrane

Forsidefoto: Unsplash

Artikler udtrykker ikke nødvendigvis projektets holdning. Artikler kan citeres, når kilden klart fremgår af citatet.

© Projekt Peer Støtte i Region Hovedstaden, 2018

KONTAKT:

Klavs Serup Rasmussen
ksr@detsocialenetvaerk.dk
tlf: 23 96 49 53

Satspuljeprojektet 'Peer-støtte i Region Hovedstaden' bygger på et partnerskab mellem behandlings-psykiatrien, kommunale psyko-socialt indsats og civile aktører. Projekt "Peer-støtte i Region Hovedstaden" løb januar 2015 til juni 2018.

Formålet er at inddrage mennesker med erfaringskompetencer i de kommunale og regionale indsats for mennesker med psykiske vanskeligheder og derigennem understøtte recoveryprocesser og forbedre livsmuligheder for modtagere og givere af peer-støtte.

Projektet er et af tre på landsplan. De to andre gennemføres i Region Sjælland og Region Midt. Alle tre projekter følges af Socialstyrelsen med henblik på vidensopsamling og udbredelse af viden. Sideløbende opbygges det landsdækkende Peer Netværket Danmark af en række bruger- og pårørendeorganisationer.

SAMMEN HAR VI BRIKKERNE

Der er voksende fokus på, hvordan regioner, kommuner og civilsamfund sammen kan fremme recovery-processen for mennesker med psykiske vanskeligheder. Vi har prøvet det i praksis

Over de seneste 3,5 år har vi på tværs af region, kommune og civilsamfund udviklet en fælles forståelse af, hvilke indsatser og rammer, der skaber en meningsfuld forskel for mennesker, der vil i gang med - eller videre i - en recovery-proces.

Konkret har vi ansat 12 peer-støttemedarbejdere i distriktpsychiatri, på botilbud, aktivitets-, samværs- og i myndighedstilbud.

Sammen har vi oplevet, hvordan peer-støtte kan være en unik og virksom trædesten fra håbløshed til håb. Vi ved, at håbet er centralt for at alt andet kan lykkes.

Vores fælles mål har været at tilbyde borgerne støtte med udgangspunkt i levede erfaringer for at styrke borgerens personlige recovery og samarbejdet mellem borger og indsats.

Undervejs har vi som partnere oplevet selv at blive styrket i vores fokus på recovery og skabe nye løsninger.

Bl.a. har vi undersøgt, hvordan frivillige peers kan lykkes, når den fagprofessionelle indsats ikke svarer til behovet for fx at deltage i fællesskaber udenfor indsatserne.

Gennem Peer-Uddannelsen i Region Hovedstaden har lønnede og frivillige peer-støttemedarbejdere samt kollegaer fra de involverede arbejdspladser fået nye færdigheder til at arbejde recovery-orienteret i hverdagen.

På baggrund af resultaterne, videreføres Peer-Uddannelsen med inddragelse af alle partnerne.

Vi oplever, at region, kommune og civilsamfund hver især har bidraget med brikker til det store billede af, hvad der skaber en meningsfuld forskel for mennesker i hverdagen. Sammen har vi kunnet gå nye veje.

Vores erfaringer med at indgå i dette samarbejde har vi samlet her under overskriften "Partnerskaber i praksis."

Vi håber, at vores erfaringer kan ruste andre til sammen om at finde veje gennem komplekse problemstillinger – på vores område eller andre.

Om partnerskabet i Region Hovedstaden

Satspuljeprojektet 'Peer-støtte i Region Hovedstaden' drives i et partnerskab mellem behandlingspsychiatri, kommunale psykosociale indsatser og civile aktører.

Partnerne er:

- Region Hovedstadens Psykiatri
- Helsingør Kommune
- Rudersdal Kommune
- Københavns Kommune
- Psykiatriforeningernes Fællesråd i Region Hovedstaden
- Det Sociale Netværk - der også er sekretariat for partnerskabet

Mads Ellegaard Christensen
Sekretariatschef
Region Hovedstadens Psykiatri

Henrik Hejbøl
Leder af de sociale tilbud
Helsingør Kommune

Kirsten Elise Hove
Psykiatriforeningernes Fællesråd
i Region Hovedstaden

Knud Andersen
Myndighedschef Socialforvaltningen
Københavns Kommune

Trine Hammershøj
Direktør
Det Sociale Netværk

Gitte Bylov Larsen
Områdechef
Rudersdal Kommune

Anne Marie Rafferty
Recovery-mentor
Psykiatriforeningernes Fællesråd
i Region Hovedstaden

SÅDAN KOM VI I GANG

En satspulje, lokale initiativtagere samt parate organisationer gjorde det muligt at samle én region, tre kommuner og 15 bruger- og pårørende foreninger i Region Hovedstaden til at deltage i den første nationale afprøvning af peer-støtte.

Etableringen af partnerskaber er næsten altid en kombination af strukturelle behov og lokale nøglepersoner, der former og driver samarbejdet frem.

Her kan du læse om, hvordan partnerskabet bag projekt "Peer-støtte i Region Hovedstaden" blev til.

Af Klavs Serup Rasmussen

Illustration: Lais Christensen

”

*Det vigtigste har været at have den direkte dialog og fælles udvikling på tværs af sektorer – med forskelligartede erfaringer, men for samme borgergruppe”
(partner)*

”Mennesker med psykiske lidelser bør ikke længere betragtes som kronisk syge.”

Det daværende Psykiatriudvalg under regeringen konkluderede i 2013, at støtten til mennesker med psykiske vanskeligheder i højere grad skal fokusere på muligheden for at komme sig af psykiske vanskeligheder – også kaldet recovery.

Derfor skulle indsatserne søge veje til at fremme et aktivt liv for borgerne med deltagelse i det almindelige samfundsliv.

Med satspuljemidler blev det i 2014-2017 muligt at etablere regionale partnerskaber, der systematisk skulle afprøve peer-støtte i regionale og kommunale tilbud og gennem erfaringerne herfra at bidrage til omstillingen af indsatserne til en mere recovery-orienteret praksis.

Partnerskabet i Region Hovedstaden opstod på baggrund af en række møder mellem lokale initiativtagere, der bragte ønsket om peers i indsatserne videre ind i deres organisationer.

På det tidspunkt var alle partnere i gang med en række recovery-orienterede tiltag, og på tværs blev det muligt at udarbejde en fælles ansøgning til Socialstyrelsen.

Efter godkendelsen af ansøgningen blev der udarbejdet en samarbejdsaftale mellem partnerne, der ridsede de enkelte partners forpligtelser op. Aftalen præciserede, hvordan ansættelsen af peers og driften af projektet skulle forløbe.

Herefter kunne partnerne tage hul på den primære opgave: at ansætte, udanne og følge peer-støttemedarbejdere i distriktpsikiatri, botilbud samt aktivitets- og samværstilbud.

Krav om samarbejde

For at lykkes med en mere recovery-orienteret tilgang viser alle erfaringer, at det er nødvendigt med et tæt samarbejde mellem de, der oplever psykiske vanskeligheder på egen krop, og de offentlige indsatser.

Af samme grund kunne kun partnerskaber mellem en region, kommuner samt bruger- og pårørendeorganisationer søge satspuljen for peer-støtte.

”Regioner og kommuner opfordres til at styrke samarbejdet med civilsamfundet f.eks. i form af samarbejdsaftaler og partnerskaber i forhold til indsatsen for mennesker med psykiske lidelser.”

Regeringens udvalg om psykiatri, 2013

Dette understøttes af stigende viden om fordelene ved, at forskellige sektorer samarbejder på tværs. Samarbejdet skaber typisk nye muligheder og kan modvirke, at der fokuseres på løsninger, som er afkoblet fra hinanden og som ikke i tilstrækkelig grad svarer til behovet hos borgerne.

Socialstyrelsens krav til partnerne var fra starten, at partnerne skulle forpligte sig til at deltage ligeværdigt i partnerskaberne med begrundelsen:

”Når de gør det, forventes det, at partnerskaberne kan sikre udvikling og afprøvning af en række levedygtige modeller for peer-støtte, som meningsfuldt kan være en del af de kommunale og regionale indsatser, idet samtlige partners ekspertise på peer-støtteområdet så inddrages i udviklings- og afprøvningsarbejdet.”

Tværasektorielle partnerskaber afspejler en tendens, hvor den offentlige sektor ændrer, hvordan man designer og leverer sine ydelser, ved at lade processer fra top og bund mødes på tværs. Det er en måde at ramme tættere på målet – og i praksis langt lettere at gå til end det lyder. ■

3 niveauer af samarbejde

Samarbejder mellem flere forskellige organisationer kan organiseres på flere måder.

De tre mest typiske samarbejdsformer er netværk, alliancer og partnerskaber, hvor netværk er det mindst forpligtende.

Netværk baserer sig på koordinering og vidensdeling.

Alliancer vil typisk indebære at man beslutter at dele ressourcer og faciliteter.

Partnerskaber rummer fælles drift af fælles opgaver og er den mest formaliserede samarbejdsform.

Netværk kan også beskrives som den mest uformelle samarbejdsform, hvor partnerskaber indebærer et formelt samarbejde om specifikke opgaver.

FRA HELSINGØR:

HÅB, FORVENTNINGER & ET NYT BLIK PÅ KERNEOPGAVEN

Af Birgitte Simony Paulsen,
socialpædagogisk vejleder, Broen
Foto: Jette Nielsen

I Helsingør Kommune har vi gennem flere år arbejdet med brugerinddragelse. Vi håbede på, at partnerskabsprojektet kunne bidrage til, at brugerperspektivet blev yderligere inddraget i vores kerneopgave og i vores organisation.

Vi forventede, at projektet kunne bidrage til et mere sammenhængende tilbud for borgeren, da partnerskabet bestod af både civilsamfund, region og kommuner. Altså et bedre og udbygget tværsektorielt samarbejde med borgeres behov i fokus.

For os har det været win-win for borgere, medarbejdere og samfund.”

Vi har erfaret, at vi skal gøre et grundigt forarbejde omkring ansættelse af peers herunder udvælgelse af peers med rette personlige kompetencer, brugererfaringer og den rette timing ift. eget recovery forløb. Samtidig skal vi også forberede arbejdspladsen og drøfte, hvilket perspektiv og tilgang vi forsøger at udvikle i vores kerneopgave. For at lykkes har vi lært, at den rene brugererfaring også har behov for et samspil med den fagprofessionelle viden for at kunne agere som reflektiv og meningsfuld støtte.

Vi har i Helsingør bevæget os fra at betragte peers som ”det særlige” til at bruge peers, hvor det giver mest mening, og hvor de løfter opgaver på lige fod med de øvrige fagprofessionelle medarbejdere.

Vores organisation har på alle niveauer haft stort udbytte af deltagelse i partnerskabet. Brugerperspektivet tænkes tydeligt ind som en nødvendig del af vores indsatser, hvilket fremmer udviklingen af recovery understøttende indsatser.

Når borgeren genkender egne håb og drømme i indsatsen, så er muligheden for at lykkes med den rehabiliterende indsats størst.

For os har det været win-win for borgere, medarbejdere og samfund. ■

FRA RUDERSDAL:

LÆRING OG NYE MULIGHEDER

Af Tonie Rasmussen,

faglig konsulent, Socialområdet, Rudersdal Kommune

Foto: Jette Nielsen

Det psykosociale område i Rudersdal Kommune ønskede at indgå i peer-støtte partnerskabsprojektet af flere årsager. Deltagelsen understøttede det igangværende arbejde med vores Visioner og Mål for den psykosociale indsats i Rudersdal Kommune 2012 – 2022. Vi ønskede at understøtte recovery orienteringen på flere niveauer både i forhold til borgernes, medarbejdernes og organisationens recovery processer.

Samtidig ønskede vi at blive klogere på, hvordan vores mål om, at 20 % af medarbejderne i 2022 skal have egne erfaringer med at komme sig fra psykiske vanskeligheder, på den bedste måde kan opfyldes og skabe værdi for borgerne.

I den forbindelse var der et ønske om at kunne etablere en uddannelse, hvor medarbejdere kunne lære at bruge egne erfaringer i en professionel kontekst.

En sådan uddannelse havde og har vi ikke selv kapacitet til at oprette og drive.

Erfaringer fra implementering af peer-støtte

Vi kan se at peer-støtte understøtter recovery orienteringen i indsatserne. Det øger tilstedeværelsen af håb, skaber fokus på borgerperspektivet, fremmer borgernes stemme, giver tro på, at det kan lade sig gøre, fremmer mulig-

Vi kan se, at vi bliver passende forstyrret gennem peer-medarbejdernes spørgsmål, refleksioner og perspektiver, siger Tonie Rasmussen, Rudersdal Kommune

hederne for at bryde isolation, finder adgang til fællesskaber og modarbejder stigmatisering.

De lønnede peers understøtter i høj grad borgernes, medarbejdernes og organisationens recovery orientering. Borgerne oplever, at peer-medarbejdere fx tilbyder accept, ligeværd, tillid, forståelse og inspiration på en anden måde end andre medarbejdere. Vi har

– som de andre partnere – lært, at det er væsentligt at have en løbende dialog om afklaring af peer-medarbejdernes roller, som gerne skal være noget lidt andet end andre medarbejdernes for at opnå størst effekt. At implementere peer-støtte kræver ledelsesmæssigt fokus og understøttelse.

Vi har fået erfaringer med frivillige peers, som i høj grad øger adgangen til værdifulde roller og fællesskaber og understøtter personlig udvikling, psykisk bedring og jobparathed for både modtagere og givere af frivillig peer-støtte.

Det vigtigste udbytte for organisationen

Vi kan se, at både ledere, kollegaer, borgere og organisationens værdier, struktur og funktionsmåde kan blive passende forstyrret gennem peer-medarbejdernes spørgsmål, refleksioner og perspektiver. Det giver os mulighed for at ændre

og justere i en mere recovery orienteret retning og bevidsthed.

At deltage i et partnerskabsprojekt har bibragt os kendskab til de andre partnere, deres lokale praksisser, deres udfordringer og løsningsmodeller. Det har været inspirerende, og vi har skabt relationer, som bidrager til den fortsatte udvikling også efter projektets afslutning. ■

FRA BRUGER- OG PÅRØRENDEFØRENINGERNE:

GODT, MEN MERE NYSGERRIGHED TAK!

Af Kirsten Elise Hove,

Psykiastriforeningernes Fællesråd i Region Hovedstaden

Foto: Jette Nielsen

Fællesrådet havde
altså forventet
større nysgerrighed
fra de offentlige
partnere overfor,
hvad civilsamfundet
og Fællesrådets
organisationer har
at byde på, siger
Kirsten Hove fra Psy-
kiastriforeningernes
Fællesråd i Region
Hovedstaden

Psykiastriforeningernes Fællesråd har deltaget aktivt i alle aspekter af partnerskabsprojektet som medlem af styregruppe, projektgruppe, forankringsgruppe og arbejdsgruppen for det lokale frivillighedsinitiativ "Bro til hverdagslivet".

Det er meget værdifuldt for os, at der i Peer-støtte projektet er udviklet en god model for peer-støtte og en relevant og værdifuld model for peer-uddannelse.

Igennem partnerskabet har vi fået større og mere relevant viden om de muligheder og den værdi, som brug af lønnet og frivillig peer-støtte har som en del af den recovery-orienterede

behandlings- og psykosociale indsats i region og kommuner. Det muliggør, at vi kan være tydelige i interessevaretagelse på dette område i forhold til region og kommuner.

Vi har også fået indsigt i behovet for en tilsvarende indsats forankret i bruger- og pårørendeorganisationerne, selvom det er vanskeligt at få finansieret peer-medarbejdere i civilsamfundet til at udvikle, lede og facilitere det peer-baserede frivillige, sociale arbejde og sikre uddannelse, gode rammer og god ledelse.

Psykiastriforeningernes Fællesråd har haft frivillige peers som kursister i partnerskabsprojektets peer-uddannelse og projektkontoret har bidraget med oplæg til vores temadage. Partnerskabsprojektet har ikke arbejdet med at styrke brugerorganisationernes kapacitet, men LAP har leveret forløb ind i peer-projektet og Fællesrådet har gennemført Recovery-cafeer med frivillige peers for hhv. psykisk sårbare og pårørende via SærligSoc finansiering.

Da tilknytning og samhørighed med andre mennesker og miljøer er så vigtig for det enkelte menneskes personlige recovery, havde Fællesrådet forventet større nysgerrighed fra de offentlige partnere overfor, hvad civilsamfundet og Fællesrådets organisationer har at byde på, end hvad vi har oplevet – ud over "Bro til Hverdagslivet" i Rudersdal.

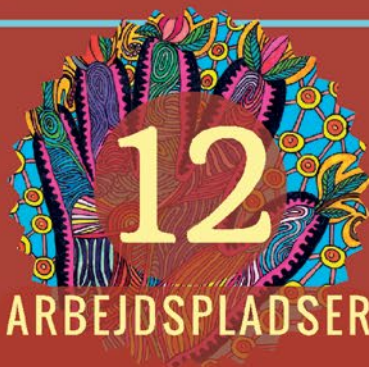
Det har også undret Fællesrådet, at partnerne ikke endnu ser værdien af og behovet for tilsvarende fokus på pårørende-peer-baseret netværks- og pårørendeindsats. Det arbejder Fællesrådet derfor videre med i dialog med Region Hovedstadens Psykiatri og kommunerne i regionen. ■

Peer PARTNERSKABET I REGION H

**12
PEERS**

Ansæt på botilbud,
kompetencecentre,
myndighedstilbud,
akuttilbud, OPUS og
distriktspsykiatri

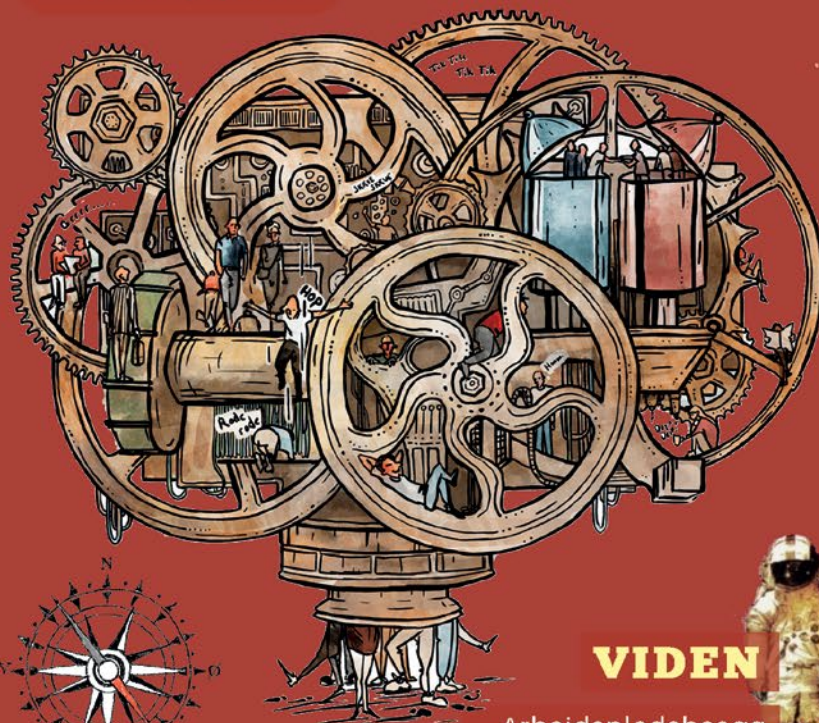
ARBEJDSPLADSER

I kommuner og region.
132 medarbejdere hos
partnerne har været
kollega til en peer

**18
FRIVILLIGE
PEERS**

Følgeskab,
recovery-café
Backstage

**107
UDDANNET**

På Peer-Uddannelsen,
hvoraf 1/3 lønnede
peers, 1/3 frivillige og
1/3 kollegaer til peers

VIDEN

Arbejdspladsbesøg
Midtvejsrapport
Resultater
Implementering
Udbytte af Peer-udd.
Læreplan
National læringsramme
Lønnet / frivillige
Partnerskabet
... og meget mere

**935
BORGERE**

Har
modtaget
peer-støtte

Alle partnere har
besluttet
at videreføre eller
udvide omfanget af
peer-støtte der tilbydes
borgere & patienter

Peer-Uddannelsen videreføres
på Skolen for Recovery

PEERSTØTTE.DK

Har haft 59.718 (and counting) besøg, og
3.931 gange er der downloadet rapporter,
undervisningsmateriale m.m.

PARTNERNE OM AT VÆRE MED

LÆRERIGT, OMSTÆNDELIGT, VÆRDIFULDT!

Efter 3,5 års samarbejde er lederne og de fagligt ansvarlige blevet spurgt om gevinster og skuffelser ved at indgå i peer-partnerskabet. Svarene lægger sig tæt op ad litteraturen og kan forhåbentlig motivere andre til at gå i gang.

Af Klavs Serup Rasmussen

"De største gevinster har været at få et fælles sprog, øge kendskabet til hinanden og finde fælles løsninger på fælles udfordringer."

14 repræsentanter fra én region, tre kommuner og to civile organisationer har i 3,5 år drevet peer-partnerskabsprojektet lige fra opstarten af projektkontoret til de sidste beslutninger om forankring af uddannelsesaktiviteterne. Undervejs har Socialstyrelsens krav til evalueringer skullet håndteres og fordøjes samtidig med, at ingenting i baglandet nogensinde står stille.

Midt i dette komplekse landskab har partnerskabet fastholdt fokus på sammen at afprøve peer-støtte og belyse dens værdi for borgere og medarbejdere på i alt 11 forskellige arbejdspladser. Ud over de konkrete resultater af det arbejde, man har været sammen om, hvor det er dokumenteret, at peer-støtten fremmer menneskers recovery, rummer partnerskabet også spørgsmålet om, hvilket udbytte partnerne har haft af partnerskabet. Erfaringerne siger, at jo mere gensidigt fordelagtigt og demokratisk styret et partnerskab er, jo mere bæredygtigt er det også.

Derfor er både styre- og projektgruppe blevet spurgt om, hvad de ser som de største gevinster og skuffelser ved at indgå i partnerskabet. Samtidig er temperaturen blevet taget på en række parametre, der anvendes til at monitorere, om rammerne for samarbejdet er i orden. 10 ud af de 14 repræsentanter har svaret på spørgeskemaet.

Godt at være på tværs

Alle partnere peger på samarbejdet på tværs af region, kommuner og civilsamfundsorganisationer som det absolut mest værdifulde ved at deltage i "Peer-støtte i Region Hovedstaden."

Gennem samarbejdet har forskellige perspektiver kunnet kvalificere det fokus, man har i egen organisation samtidig med, at samarbejdet har bidraget til en bedre forståelse af borgernes behov. Oveni har samarbejdet givet en bedre forståelse af de "andres" perspektiver og har styrket forståelsen af opgaven på tværs af sektorer, hvilket har inspireret til nye mulige veje til løsninger.

Betydningen af det tværsektorielle samarbejde skal ses i lyset af, at mange mennesker med psykiske lidelser er af-

HAR PARTNERSKABET REGION HOVEDSTADEN VÆRET GREBET RIGTIGT AN?

- Formalisering**
- Samarbejdsaftale, der beskriver partnernes forpligtelser
 - Kommissorier for styre- og projektgruppe

- Forventningsafstemning**
- Etablering af partnerskab og projektbeskrivelse
 - Indledende partnerskabsseminar
 - Fælles modeludvikling

- Ressourcer**
- Løbende møder i styre- og projektgruppe
 - Ansættelse af peer-støtte medarbejdere i overensstemmelse med samarbejdsaftalen
 - Deltagelse i partnerskabets fælles aktiviteter

hængige af et godt og inddragende samarbejde mellem behandlingspsykiatri, socialområdet, beskæftigelse m.m.

Samlet vurderer partnerne, at partnerskabet i Region Hovedstaden vurderes at have skabt størst værdi på følgende tre områder:

• Netværk på tværs

"Det har været værdifuldt at have den direkte dialog og fælles udvikling medarbejdere/ledere imellem på tværs af sektorer – med forskelligartede erfaringer men for samme borgergruppe."

Både de personlige relationer, der er vokset frem mellem partnerne, men også de perspektiver, partnerne hver især taler ud fra, fremhæves som værdifulde, og som har skabt dialoger, der har rummet perspektiver, som ikke er lige så tydelige i egen organisation.

• Viden

Samarbejdet mellem flere organisationer har muliggjort et mere intensivt fokus på peer-støtte, end man ville kunnet have haft hver for sig.

Ved sammen at have ressourcer til at skabe viden om et bestemt område, har partnerne opnået en accelereret læring mht. ansættelsen af peer-støttemedarbejdere i offentlige organisationer, hvor erfarings- og vidensgrundlaget nu er markant større end i andre kommuner og regioner. Det giver partnerne muligheder for at arbejde strategisk med den merværdi, peer-støtte skaber i egen organisation og til at designe indsatser fremadrettet mere præcist.

• Nye aktiviteter

Peer-støtte er ikke ny, og flere af partnerne havde ansat peers på forskellige måder, før partnerskabet blev dannet. Den fælles udvikling af peer-uddannelsen krævede imidlertid både flere ressourcer, end det gav mening at investere i en enkelt organisation. Og så var der helt lavpraktisk heller ikke kursister nok, med mindre man gik sammen.

Partnerne fremhæver samskabelsesprocessen af det nye uddannelsstilbud som en væsentlig gevinst ved samarbejdet.

Vores netværk er blevet
udbygget og grundlag for
fremtidigt samarbejde er lagt.”

(partner)

Tungere end at gå selv

Partnerskaber opleves typisk som besværlige og berigende på én gang, fordi der er tale om en dynamisk proces, som vedvarende kræver vedligeholdelse, hvis den skal opleves som meningsfuld. Partnerskabet i Region Hovedstaden er ingen undtagelse.

Selvom to repræsentanter svarer, at de ikke kan pege på nogen skuffelser ved at deltage i peer-partnerskabet, beskrives samarbejdsprocessen af de langt fleste som træg – også selvom der har været forståelse for, at man skal yde en indsats for at forstå hinanden. *”Det er meget tidskrævende at skulle arbejde sammen med fem andre partnere, som ikke ligner en selv.”*

Derfra er der imidlertid meget forskellige syn på, hvad samarbejdet potentielt kunne have betydet, og hvad man havde forventet af hinanden, som ikke er sket. Nogle havde forventet større synergier på tværs og andre så gerne en større inddragelse af de civile partnere i forhold til peer-støttens rolle på de enkelte arbejdspladser.

En god tommelfingerregel for partnerskaber er at dvæle ved forventningsafstemningen i begyndelsen af samarbejdet, så partnerne sammen kan danne sig realistiske forventninger til kravene og udbyttet af at deltage.

I Region Hovedstaden gennemførte Socialstyrelsen tidligt i forløbet et seminar, hvor partnerne opstillede syv pejlemærker for at lykkes sammen. Pejlemærkerne var bl.a. at skabe håb for mennesker med psykiske vanskeligheder, et mere åbent og tilgængeligt arbejdsmarked, bygge bro på tværs af sektorer, fælles videns opsamling og en levedygtig uddannelse for peers.

Næsten alle de fælles mål er nået, men målene kan være nået på en måde, man ikke havde forventet eller i en anden grad, end man havde håbet på. Partnernes besvarelser af spejler forskellige syn på, hvad der *kunne* have været

kommet ud af samarbejdet og viser, hvor vigtigt det er at arbejde med forventningerne til samarbejdet og det gerne løbende.

Den største skuffelse er dog, at partnerskabet ikke fortsætter efter ophøret af projektperioden. Gennemgående tilkendegives, at man er skuffet over, at der ikke er fundet en model for videreførelse af samarbejdet.

”Jeg havde gerne set, at vi kunne have fortsat og udbygget partnerskabet også i årene fremover og måske også udvidet partnerskabet til at omfatte endnu flere kommuner.”

Det indikerer en høj grad af bæredygtighed, at langt hovedparten af repræsentanterne fra partnernes organisationer ønsker at videreføre samarbejdet. En af begrundelser for dette er: *”De største udfordringer oplever borgere med psykiske vanskeligheder i overgangen samt den manglende sammenhæng i muligheder og tilbud på tværs af sektorer. Derfor giver et tværsektorielt projekt meget større værdi end et projekt i egen organisation.”*

Samtidig med, at partnerskabet har haft stor værdi indadtil, angives der også i spørgeskemaerne, at det har været vanskeligt i fællesskab at præsentere partnerskabets resultater udadtil, når så mange partnere skulle være enige om, hvordan og hvem der præsenterede resultaterne. Det har gjort det vanskeligt at skabe politisk fokus på det, man har opnået sammen i stedet for hver for sig.

Heldigvis har partnerskabet været så stort i Region Hovedstaden med i alt 19 organisationer involveret og en peer-uddannelse, der har rakt ud over hele Sjælland, at det har været meget vanskeligt ikke at være en del af partnerskabet på den ene eller anden måde – så her har indadtil være rigeligt til en god start. Både for borgere, peer-støttemedarbejdere og partnerne.

PARTNERNES SVAR PÅ UDVALGTE SPØRGSMÅL OM PARTNERNES UDBYTTE AF SAMARBEJDET

Vurderer du, at partnerskabet har styrket din organisation i at samarbejde med andre sektorer?

I NOGEN GRAD

67%

I HØJ GRAD

33%

- Større tværsektoriel indsigt
- Øget forståelse i kommune og region for hinandens virkelighed
- Vi er blevet styrket i vores samarbejde med civilsamfundet
- Vi har fået styrket vores netværk i de andre sektorer og tværkommunalt
- Vi har fået dannet personlige relationer på tværs
- Grundlag for fremtidigt samarbejde er lagt
- Også fået øjnene op for de begrænsninger, som ligger i et samarbejde på tværs

Har du i din deltagelse i partnerskabet oplevet gensidig respekt for hinanden og anerkendelse af hinandens indsats?

I HØJ GRAD

89%

- Det tværsektorielle samarbejde har været rigtig godt med stort engagement overalt. Det har været en stor glæde, der styrker optimisme og håb for en fremadrettet bedre recovery-orienteret indsats for borgere med psykiske vanskeligheder -
- og for mange flere gode jobs og muligheder for peers
- Fin tone hele vejen igennem
- Der har hos alle deltagende parter været stor åbenhed i samarbejdet

Har du i din deltagelse i partnerskabet oplevet, at partnerne var indstillet på at på udnytte hinandens kompetencer med udgangspunkt i, at der eksisterer et gensidigt behov?

I NOGEN GRAD

67%

I HØJ GRAD

22%

- Vurderer ikke, at kompetencer fra en af partnerne er indgået i en anden af partnernes indsats. Har ikke oplevet, at et sådant behov blev erkendt
- Lidt for forskellige vilkår til at der for alvor er kommet et udbytte af dette

Oplever du, at partnerne har sat fælles mål som prioriteres højere end partnernes individuelle mål?

I MINDRE GRAD

67%

I NOGEN GRAD

22%

I HØJ GRAD

11%

- Fokus har primært været på egen organisation

Oplever du, at partnerne har gennemført projektets aktiviteter i samarbejde i tilstrækkelig grad til, at det berettiger et partnerskab?

I NOGEN GRAD

67%

I HØJ GRAD

33%

- Både i udvikling af de to peer-støtte modeller og i udvikling og anvendelse af peer-uddannelsen. Men på den anden side har partnerne holdt meget fast i, at de havde deres egen måde at udøve ledelse og organisationsudvikling på

10 ud af de 14 repræsentanter fra partnerne har svaret på spørgeskemaet.

FRA REGION HOVEDSTADENS PSYKIATRI:

FOKUS PÅ PEER-OPGAVER OG SAMARBEJDSFLADER

Af Merete Benedikte Johansen,

projektleder for recovery-mentor indsatsen

i Region Hovedstadens Psykiatri

Foto: Jette Nielsen

Da Region Hovedstadens Psykiatri indtrådte i partnerskabet i projekt Peer-støtte i Region H var det med forventning om, at afprøvningen af peer-støtte i regionale og kommunale indsatser dels ville bidrage med ny viden om peer-støtte generelt, og dels underbygge den viden, vi allerede havde om, at peer-støtte som metode kan hjælpe mennesker med psykiske udfordringer i livet.

En forventning var også, at vi med samarbejdet i partnerskabet på tværs af sektorer ville få indblik i hinandens arbejde for de borgere og patienter, hvis trivsel vi i sidste ende er fælles om.

Erfaringer fra Region Hovedstadens Psykiatri

Tre af de i alt 12 peers blev ansat i distriktspsykiatrien i hver af de tre delta- gende kommuner. De tre peers har af

forskellige årsager haft meget forskellige forløb, hvilket præger det samlede billede af, hvordan projektet er lykkedes i Region Hovedstadens Psykiatri.

Vi har erfaret, at det vigtigste for implementeringen af peer-støtte på en arbejdsplads, som hos os i Region Hovedstadens Psykiatri, først og fremmest afhænger af ledelsens parathed til at gå nye veje kombineret med et fornødent overskud i personalegruppen til at gå med. Forberedelsen af de arbejdspladser, der skal ansætte en peer, kan således ikke overvurderes.

Vi har også set, at mens mødet mellem en peer og en patient sjældent volder problemer, så er det udviklingen af særlige peer-opgaver og samarbejdet mellem en peer og hans kollegaer, der løbende skal arbejdes med. Peer-arbejde er relationsarbejde, og det er i faglig og erfaringsmæs-

sigt samarbejde og støtte, at det egentlige peer-arbejde lever og vokser.

Endelig har vi oplevet, at eksempelvis stort sygefravær hos en peer påvirker den lokale udvikling af peer-tankegangen betydeligt. Det er således klart for os i dag, at såfremt peer-metoden og dermed recovery-tankegangen skal udvikles og styrkes på en arbejdsplads, så er en (stabil) tilstedeværelse af den ansatte peer af afgørende betydning.

Vores udbytte

Det primære udbytte af vores deltagelse i projektet har været udviklingen af peer-uddannelsen. Den har vist, at peers må udvikles fagligt, hvis peer-støtte for alvor skal udfolde sit fulde potentiale. Uddannelsen har endvidere sat sig spor i peer-indsatser udenfor projektet, herunder Region Hovedstadens Psykiatri's egen recovery-mentorindsats. ■

Peers må udvikles fagligt, hvis peer-støtte for alvor skal udfolde sit fulde potentiale"

FRA DET SOCIALE NETVÆRK:

LÆRERIG SUCCES - MEN ENDNU IKKE BÆREDYGTIGT

Det Sociale Netværk og PsykiatriNetværket holdt i 2016 topmøde med temaet "Levede erfaringer i centrum".

Af Trine Hammershøj,

direktør, Det Sociale Netværk

Foto: Lars Svankjær

Vi har altid ønsket at gå nye veje for at skabe bedre forhold for psykisk sårbare og deres pårørende.

Derfor var vi med til at sætte peer-arbejdet på dagsordenen i psykiatriudvalgets arbejde, og da bevillingen fra satspuljerne faldt, var vi glade for, at Det Sociale Netværk blev en del af partnerskabet, der skulle ruste tidligere brugere af psykiatrien til at videregive deres erfaringer, bygge bro til personalet og vise, at det er muligt at komme sig.

Vi forventede, at vi kunne være med til at skubbe på for en erkendelse af, at det levede livs erfaringer er en unik ressource, der kan åbne nye døre og veje i psykiatrien i forhold til sociale indsatser og opbygge nye fællesskaber. Den forventning synes vi, at partnerskabet er lykkedes med i fællesskab.

Fokus på levede erfaringer – men ikke på formidling

Partnerskabsprojektet har givet os gode perspektiver og diskussioner om, hvordan peer-støtte kan udformes og indvirke på forskellige niveauer: offentligt, kommunalt, regionalt og på frivillig basis i civilsamfundet.

Der har dog også været udfordringer undervejs.

For det første har partnerskabsstrukturen til tider været en udfordring i forhold til at kommunikere bredt om peer-støtten. Der har ikke været enighed om, hvordan, hvor meget og hvilke budskaber, der skulle formidles videre, noget, der på mange måder kunne profileres som en landvinding indenfor det psykiatriske og sociale felt.

Derudover har det været svært at føre projektet videre efter, at projektmidlerne er løbet ud, da hver partner

efterfølgende har prioriteret egne udfordringer og løsningsmodeller.

På den positive side er der blevet udviklet en fantastisk model for peer-uddannelsen, og der er blevet indsamlet interessante erfaringer og viden om potentialet i peer-arbejdet, som vi forhåbentligt kan føre videre i andre sammenhænge.

Vi har internt fået en god og bedre forståelse i forhold til at skabe rum og rammer for, at levede livs erfaringer er en ressource. Erfaringer, der har været med til at styrke arbejdet i andre initiativer i Det Sociale Netværk, hvor levede livs erfaringer er kommet mere i højsædet blandt andet i Unge På Vej og i headspace. Derudover har vi været med til at skubbe på for accepten af denne faggruppe og for at få fokus på et arbejde, som vi nu er ved at af-søge mulighederne for at udvide til andre faglige sammenhænge. ■

MULIGHEDSMASKINER – IKKE FORVANDLINGSKUGLER:

KAN PARTNER-SKABER KRINGLE RECOVERY?

Kan partnerskaber skabe det paradigmeskifte, der tales om i forbindelse med recovery?

Der er efterhånden omfattende viden om, hvad partnerskaber kan lykkes med.

Mulighederne er væsentlige at kende, da partnerskaber er skrøbelige og resultaterne afhængige af fælles opbakning.

Af Klavs Serup Rasmussen

Illustration: Lais Christensen

At mennesker kan komme sig af psykiske vanskeligheder beskrives som et paradigmeskifte, fordi det ændrer forståelsen af kerneopgaven og derfor også formålet med samarbejdet med borgerne. Det ændrer bl.a. betydningen af risici og hvilket sprog, der er hensigtsmæssigt. Med andre ord ændrer recovery formålet via praksis hver eneste dag i kommuner og regioner.

Udfordringen er, at det nye paradigme ikke kan læses ud af en bog, da recovery bygger på mange individuelle livserfaringer. Der er derfor brug for at finde vej på en anden måde for at skabe recovery-orientering

Af samme grund siger al forskning på området – som fx *Recovery Oriented Systems Indicators Measure (ROSI)* – at der er brug for at etablere indsats samarbejder med uafhængige bruger- og pårørende foreninger.

”Hvis unges muligheder for at (for)blive deltagere i samfundslivets sociale fællesskaber skal understøttes – også når livet byder på psykosociale vanskeligheder – er samarbejde og partnerskab mellem lokalsamfundets professionelle, civile og private aktører nødvendigt. Det er en pointe, der går igen i forskningen.” (Neidel og Jensen, 2013)

Men kan partnerskaber lykkes, som alle håber på?

Mange små skridt

Partnerskaber er en nøgle til at skabe muligheder og udvikling, men det er væsentligt, at partnerne forstår, at et ressourcemæssigt indskud i et partnerskab er en langsigtet investering, hvor der ikke nødvendigvis skal forventes hurtige gevinster.

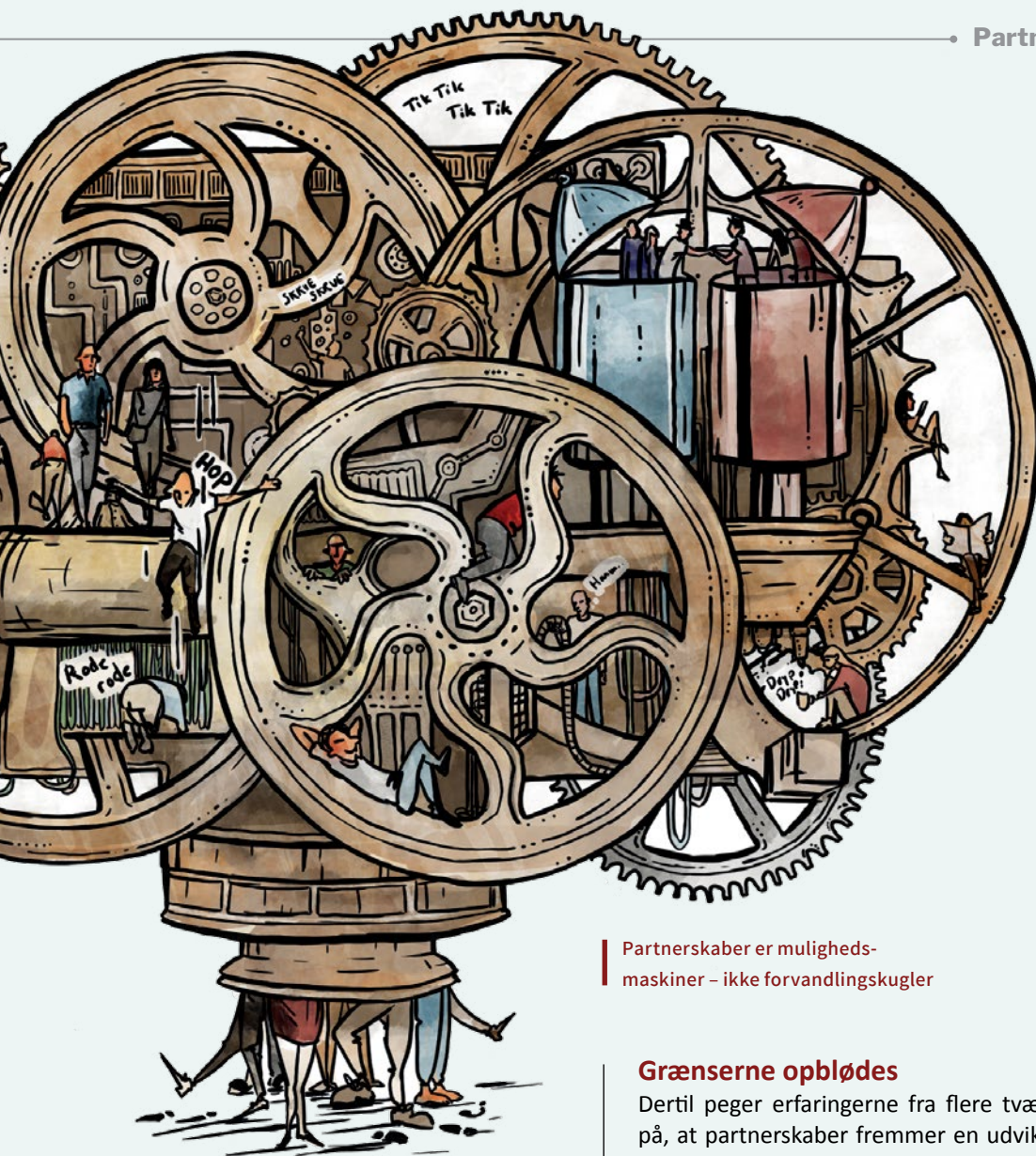
Især fordi partnerskaber bygger på frivilligt samarbejde er der en begrænsning for, hvor store forandringer partnerskaber kan lykkes med at skabe. Det er oftest kun muligt at tage små skridt ad gangen men til gengæld i den rigtige retning – baseret på partnernes samlede viden.

Et paradigmeskifte er en radikal forandring, hvor det ikke er nok at skabe nyt. Noget gammelt skal også væk. Spørgsmålet er, hvem der skal fjerne det?

Der er i forskningslitteraturen enighed om, at partnerskaber ikke kan skabe radikale forandringer på egen hånd. Det vil de enkelte partnere meget sjældent tillade.

Men man kan sammen skabe tilpas forstyrrelser, som hver partner kan koble sig på og drage nytte af.

Partnerskaber er muligheds-
maskiner – ikke forvandlingskugler

Grænserne opblødes

Dertil peger erfaringerne fra flere tværsektorielle partnerskaber på, at partnerskaber fremmer en udvikling, hvor grænserne mellem tidligere skarpt adskilte sektorer bliver mere uklare, og hvori der kan opstå hybride samarbejds- og styringsformer.

Herhjemme har KORA i rapporten "Kommunernes samarbejde med civile aktører" beskrevet, hvordan relationen mellem kommunerne og civilsamfundet er i bevægelse fra en overvejende parallel relation til en i højere grad fælles praksis i forskellige konfigurationer.

Det øger muligheden for bedre sammenhæng mellem indsatser og hverdagsliv, hvilket samlet kan skabe både bedre livskvalitet og effekt.

Partnerskaber er mulighedsmaskiner – ikke forvandlingskugler – og skaber forandringer i små skridt i de situationer, hvor de enkelte partnere har begrænsede handlemuligheder hver for sig.

Det gør tværsektorielle partnerskaber til det pt. bedste bud på sammen at omsætte komplekse udfordringer til konkrete handlinger i hverdagen. Også selvom der undervejs må forventes en vis utålmodighed. ■

”

The source of the social partnership idea is a growing sense that traditional sector solutions cannot address certain challenges and therefore must be enhanced by learning and borrowing from organizations in other sectors.”

(Selsky & Parker, 2005)

<< Vi har oplevet, at borgere skulle gøres interesserede i en anden form for kontakt end den støtte, man er 'vant til' siger Bjarke Solkær fra Københavns Kommune

FRA KØBENHAVN:

STÆRKERE NYSGERRIGHED PÅ MENNESKET BAG HENVENDELSEN

Af Bjarke Solkær og Jesper Harbo Caspersen,
Københavns Kommune
Foto: Jette Christensen

Københavns Kommune har i en årrække arbejdet med at inddrage frivillige i de sociale indsatser. Vi gik med i partnerskabs-projektet, fordi det gav nye muligheder for afprøvning af forskellige peer-indsatser og for gensidig læring. Samtidig ser vi peer-indsatserne som en styrkelse af kommunens fokus på recovery og rehabilitering. Vi vurderer, at projektet har indfriet forventningerne.

I Københavns Kommune har vi haft peers på botilbud, i myndighedstilbud og på akuttilbud. Alle steder har peer-støttemedarbejderne været rollemødel overfor borgere i kontakt med socialpsykiatrien ved at trække på erfaringerne fra en levet recovery-proces.

Det har været nyt for os at invitere levede erfaringer ind i medarbejdergrupperne, og det har givet os nyttige erfaringer, hvad angår hvilke vilkår, rammer, kulturer der bedst understøtter ansættelsen af peer-medarbejdere. Undervejs har vi set, hvordan peers har andre perspektiver i kontakten med borgeren, hvilket bidrager til at skærpe vores fokus på recovery-understøttende processer.

Ved at have peers i mange sammenhænge har vi fået brede erfaringer med, hvilke behov, der matcher peer-støtten bedst.

På myndighedsområdet har peer-gruppeforløb spillet en vigtig rolle i at skabe et frirum for borgerne til at drøfte drømme og håb. Vi har oplevet, at borgere skulle gøres interesserede i en anden form for kontakt end den støtte, man er 'vant til' – men også erfaringer med, at der er situationer/borgerforløb, hvor peers ikke har været løsningen. Indadtil har peer-medarbejderen bl.a. bidraget til, at der er kommet en stærkere nysgerrighed på mennesket bag de skriftlige henvendelser, som modtages, når en myndighed skal tage stilling til borgere, der kan have gavn af støtte i egen bolig eller på botilbud.

I botilbudsregi har peer-medarbejderen bidraget til, at hjælpen/støtten fra hele medarbejdergruppen er blevet mere inkluderende i forhold til målgruppen.

Et godt samarbejde

Vi har gennem projektperioden fået langt større viden om mulighederne i forhold til at inddrage peers i de sociale indsatser. Projektet har – sammen med andre beslægtede initiativer – vist, at peer-indsatser bidrager til et stærkere fokus på borgernes livssituation og deres personlige historier, håb og drømme.

Undervejs har de tre peers haft mange samtaler med beboerne, som har været anderledes end den "professionelle" tilgang og højt værdsat af alle, fordi de har skabt anderledes møder og dialoger. Peer-indsatserne er derfor et godt supplement til den faglige-professionelle indsats, som forvaltningens personale udøver.

Vi ser peer-indsatserne som en del af kommunens strategiske satsning på rehabilitering og recovery over de kommende år.

Det har været vigtigt for samarbejdet med kollegaerne, at peer-medarbejderen indgår i personalegruppens kerneopgaver og herigennem bidrager til at løfte den faglige drøftelse sammen med kollegaerne. Uddannelses tilbuddet, som var en del af projektet, har givet både peer-medarbejdere og kollegaer et godt fagligt afsæt

og har været en vigtig katalysator for processen.

Det har været inspirerende at være en del af et partnerskab, hvor det er muligt at udveksle erfaringer dels hvad angår opgaven med at integrere peers i arbejdsfællesskabet, og dels hvordan kommune og region kan udvikle bedre løsninger for borgere, der har behov for hjælp til at komme videre i livet.

Vi vil i København arbejde videre med peer-indsatser, både med frivillige og ansatte peers. Resultaterne fra partnerskabs-projektet viser, at det giver rigtig god mening for borgerne og for organisationen. Vi ser derfor peer-indsatserne som en del af kommunens strategiske satsning på rehabilitering og recovery over de kommende år. ■

GRUNDREGLER FOR BÆREDYGTIGE PARTNERSKABER

Partnerskaber kræver tillid, beslutsomhed og en vis grad af risikovillighed for at lykkes. Til gengæld kan der i partnerskaber skabes et udviklings- og mulighedsrum, der sjældent er muligt internt i en organisation. Hvis man følger grundreglerne.

Et partnerskab består af uafhængige og selvstændige enheder, der til enhver tid kan trække sig ud af partnerskabet, mens dette ikke er tilfældet for enhederne i en stor organisation.”

(Høyer-Kruse m.fl., 2008)

Af Klavs Serup Rasmussen

Illustration: Lais Christensen

Partnerskaber dannes af mange forskellige årsager og omfatter alt fra samarbejder, hvor partnerne søger at løse konkrete problemer til at sigte mod udvikling og nye aktiviteter. Partnerskaber dannes frivilligt og bundet fx på baggrund af lovgivning. Der kan dannes partnerskaber på tværs af alle sektorer i samfundet.

Uanset hvorfor et partnerskab dannes, kan velfungerende partnerskaber skabe nye handlemuligheder. For at lykkes er det en fordel at følge nogle grundregler og bevidst arbejde med de faktorer, der gør resultaterne mere eller mindre værdifulde for partnerne.

Ikke som derhjemme

Der er en række forhold ved partnerskaber, der er grundlæggende anderledes end internt i en organisation. Den største forskel er, at beslutningskompetencen er placeret anderledes, da partnerne til enhver tid kan forlade et partnerskab. Det betyder at partnerskaber fungerer og udvikler sig på en anden måde end mange andre organisationsformer, og at tillid og opbakning spiller en altafgørende rolle for at lykkes.

Det kræver god forventningsafstemning fra starten af, så partnerne har realistiske forventninger til kravene og udbyttet af at deltage – samtidig med at der skal være en vilje til at ”mødes på midten.”

Undervejs i et partnerskab vil der opstå behov for kontinuerlig forhandling og afstemning af forventninger og mål. Det skal der være stillet tydelige rammer op for – helst skriftligt i form af en samarbejdsaftale.

Når partnerskabet er sat i søen, skabes resultaterne typisk i mindre skridt end i egen organisation. Det kan virke para-

doksalt, da der skal investeres tid og ressourcer i et partnerskab men er naturligt, da beslutningerne tages i fællesskab mellem forskellige organisationer. Af samme grund er et højt refleksionsniveau en stor gevinst i et partnerskab – formålet er netop at skabe nye muligheder - ikke mange. Kontinuerlig feedback og læring er derfor en central del af samarbejdet.

Da resultaterne netop ofte er nye og skabt på en anden måde, end man selv ville gøre, afhænger hver partners udbytte af et partnerskab af, hvor aktivt der arbejdes med at koble resultaterne til eksisterende praksis i egen organisation.

Kilder det tilpas?

Organisationers meningsdannelse sker indefra, og udefra kommende påvirkninger kan ikke ændre eller påvirke en organisation i forudbestemte, specifikke retninger.

Partnerskaber er i en vis forstand både ”udefra” og ”indenfor” på samme tid, og skaber derfor et medieret rum for forandring, hvor partnerne har indflydelse på både hvilken problemstilling, der er væsentlige og hvilken type af forstyrrelse, der ønskes.

Lykkes det at skabe tydelige rammer for forventninger, samarbejde og læring er partnerskaber velegnede til at skabe langsigtede resultater, hvor man med tiden kan øge graden af forstyrrelse, der skabes. Men det kræver tillid og tæthed, hvorfor det typisk er de elementer, der løbende monitoreres.

Andre væsentlige faktorer må man vente på, til muligheden opstår. For eksempel spiller lokale nøglepersoner typisk en central rolle i at forme og drive samarbejdet frem.

Grundelementerne i et bæredygtigt partnerskab:

- **Bred accept af behovet for at danne et partnerskab**
- **Formuleringen af et tydeligt formål**
Der er fleksibilitet til at finde et fælles formål. For at sikre fælles forståelse suppleres med målgrupper, mål og aktiviteter
- **Sikre ressourcer til at realisere formålet**
Der er typisk behov for en projektleder eller andre dedikerede ressourcer til at sikre koordination, beslutningsprocesser og sammenhæng mellem aktiviteterne
- **Sikre opbakning og ejerskab hos alle partnerne**
Sikre forventnings- og forhåbningsafstemning. Fælles målsætninger og sprog
- **Skabe og vedligeholde tillid**
Ligeværdighed og gensidig anerkendelse er forudsætningen for dette. Alle partnere inddrages i beslutninger vedrørende partnerskabet
- **Tydelige og robuste aftaler, samarbejdsstrukturer og rollefordeling**
Fx en partnerskabsaftale, der bl.a. beskriver økonomi, struktur og dialog i samarbejdet. Jo mere konkret jo bedre. Fælles aktiviteter skal være tydelige. Er der ikke fælles aktiviteter, er der som udgangspunkt ikke behov for et partnerskab
- **Følge, måle og lære af resultaterne**

Høyer-Kruse, Thøgersen, Støckel og Ibsen "Offentlige-frivillige partnerskaber omkring børn og fysisk aktivitet" Syddansk Universitet, 2008

Fremmende og hæmmende faktorer:

Ud over de basale elementer er der en række forhold, som kan virke som fremmende eller hæmmende, og som har betydning for, hvilke resultater der skabes gennem partnerskabet.

På nedenstående illustration indikerer pilenes længde de forskellige kræfter styrke:

Sådan har vi struktureret samarbejdet i partnerskabet i Region Hovedstaden:

- Roller og forpligtelser er beskrevet i partnerskabets samarbejdsaftale. Aftalen beskriver bl.a. at 12 peer-støttemedarbejdere skal ansættes af partnerne.
- Partnerne har fra begyndelsen været enige om, at opbakning til peer-støttemedarbejderen er en væsentlig forudsætning for en vellykket implementering. Derfor har det været aftalt at involvere flere ledelsesslag i at skabe hensigtsmæssige rammer for peer-støttemedarbejderens individuelle støtte, rolle og aktiviteter.
- Ledelsesslagene har været:
 - Driftsansvar: Styregruppe
 - Fagligt ansvar: Projektgruppe
 - Dagligt ansvar: Daglig leder på den enkelte arbejdsplads
- De forskellige ledelsesslag har været involveret i at kortlægge implementeringsudfordringer og resultater i hverdagen.
- De forskellige ledelsesslag har deltaget løbende i aktiv og synlig understøttelse af implementeringen af peer-støtte. Dette har både været indad i egen organisation samt i forhold til de fælles aktiviteter.
- For at sikre opbakning fra partnernes bagland har det været prioriteret højt i fællesskab at gennemføre uddannelse og dokumentere peer-støttens betydning for borgere og partnerne. På baggrund af partnerskabet har der været et større datagrundlag og flere ressourcer til de fælles opgaver.
- Lokale daglige ledere har haft fag- og personaleledelsesret i det enkelte ansættelsesforhold.

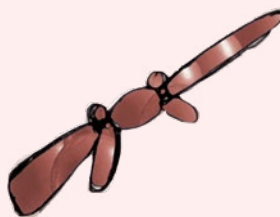

WWW.PEERSTØTTE.DK
Viden om peer-støtte

Download rapporter og find information, der sætter din organisation i stand til at arbejde med lønnet og ulønnet peer-støtte.

BAGGRUND:

HVAD KALDER PÅ PARTNERSKABER

I 2014 støttede Socialstyrelsen tre store peer-partnerskaber mellem region, kommuner samt bruger- og pårørendeorganisationer. Året før havde styrelsen for første gang sat spot på tværsektorielle partnerskaber på psykiatriområdet med 15M puljen.

De to puljer på mere end 75 millioner kroner er de første på psykiatriområdet, der systematisk afprøver en ny rollefordeling mellem den offentlige sektor, som leverer velfærdsydelser, og civilsamfundets organisationer, der samler og repræsenterer borgerne.

Denne artikel går i dybden med den aktuelle tendens, hvor der i mange sammenhænge søges nye veje i, hvordan den offentlige sektor designer og leverer sine ydelser.

Af Klavs Serup Rasmussen

Illustrationer: Lais Christensen

Socialstyrelsens interesse for tværsektorielle partnerskaber er en del af en international strømning, der handler om at skabe nye velfærdsløsninger.

Baggrunden er dels et ønske om større demokratisk indflydelse. Samtidig er den offentlige sektor i mange vestlige lande presset: Nedsikringer, voksende ældregenerationer, pres på sundhedsvæsenet og stigende sociale behov skaber et krydspres, der ikke er set før.

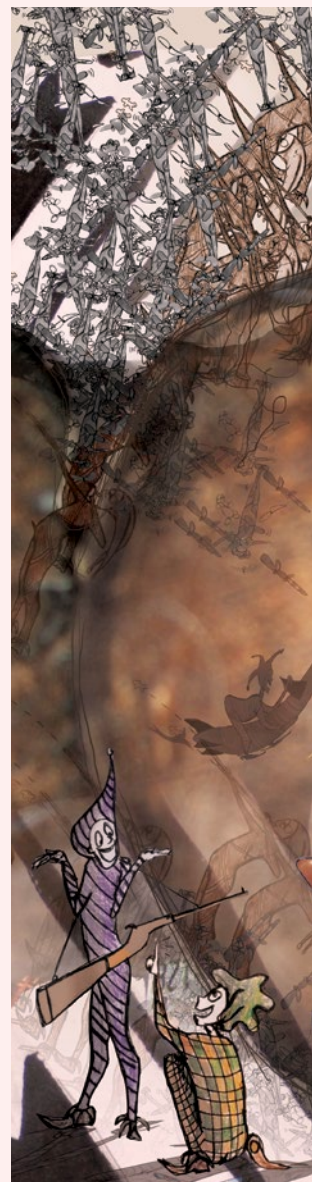
Eksempelvis forventer OECD, at *“40 % of the total workforce in Norway in 2060 will be working in the health care sector.”*¹ Det skyldes både flere behandlingsmuligheder, og at ældre er mere i kontakt med sygehusvæsenet end resten af befolkningen. I 2040 vil antallet af ældre over 70 år i Danmark være 1.165.000. I dag er tallet 650.000.

Samtidig er den mentale trivsel faldende og behovet for social støtte stigende. Siden 2007 er antallet af danskere, der har været i kontakt med psykiatrien, steget med 47 %.

Endelig kommer erfaringerne fra de seneste 30 år i velfærdssamfundet. Det har vist sig, at jo bedre den offentlige sektor er blevet til at løse borgernes problemer – jo mere afhængige er borgerne blevet af støtte i hverdagen. Også selvom det modsatte var intentionen.

Den nye syntese

En af de aktuelle forskere, der er gået i dybden med de aktuelle udfordringer, er den canadiske forsker Jocelyne Bourgon. Hun har igennem 10 år undersøgt, hvordan offentlige aktører kan arbejde med at levere samme eller bedre velfærd i en tid med færre ressourcer, stigende krav og øget kompleksitet.

Resultaterne er beskrevet i bogen "Den nye syntese for offentlig værdiskabelse." Hendes resultater peger på, at en velfungerende og effektiv drift ikke i sig selv er nok:

"De udfordringer, som samfundet står overfor, er så komplekse og ressourcekrævende, at det er nødvendigt at supplere den traditionelle myndighedstilgang med nye veje, hvor statslig patentering af samfundsproblemer og deres løsninger er utilstrækkelig."

At man på mange forskellige måder forsøger at bevæge sig væk fra "statslig patentering af samfundsproblemer" kan bl.a. ses ved, at kommuner i stigende grad søger samskabelse. På sundhedsområdet efterspørges mere inddragelse af både patienter og bruger- og pårørendeorganisationer. Sideløbende opbygges kapaciteten til at indgå i tværsektorielle partnerskaber.

Hvornår er partnerskaber et svar

Tværsektorielle partnerskaber er et relativt nyt fænomen. Det er en forpligtende samarbejdsform med flere strukturerede og forpligtende elementer end blot dét, at to eller flere organisationer arbejder sammen.

Derfor er partnerskaber også mere besværlige end andre samarbejdsformer, og der skal gode grunde på bordet, før organisationer indgår i dem.

Typisk dannes partnerskaber i forbindelse med komplekse problemstillinger, der er vanskelige at håndtere.

De komplekse udfordringer kaldes også 'metaproblemer'. Det er problemer, som utilsigtet opstår i et moderne samfund, og som på grund af sin kompleksitet overstiger de enkelte organisationers evne til at forstå, reagere og skabe hensigtsmæssige løsninger.

By definition, these metaproblems are poorly defined and tend to fall through the cracks of prevailing institutional arrangements. As such, they need to get dealt with in multi-institutional collaborative endeavors that can improve the chances of addressing them successfully. Collaboration also helps the stakeholders of issues and meta-problems to shape and steer them more efficiently”

Selsky & Barbara Parker, 2005

Ved at etablere partnerskaber med andre aktører dannes der en platform, hvorfra odds'ne er bedre for at lykkes.

Ensomhed er fx et moderne metaproblem. Konsekvenserne af ensomhed er værre end ved rygning og alkoholmisbrug. Men hvordan kan de eksisterende organiseringer i samfundet løse det enkelte menneskes følelse af ensomhed?

Recovery kalder på partnerskaber

Jo mere kompleks udfordringen er, jo mere relevante bliver partnerskaber. I publikationen 'Partnerskaber og samarbejder mellem det offentlige og civilsamfundet' skriver Socialstyrelsen:

Partnerskaber mellem offentlige organisationer og frivillige foreninger begyndte først at dukke op på det sociale område i 2005, hvor Center for Frivilligt Socialt arbejde skrev følgende:

”Inden for de sidste ti år er begrebet partnerskab hyppigt dukket op, når politikere, embedsmænd, erhvervsledere m.fl. taler om, hvordan vi kan imødekomme de udfordringer, vi står over for nationalt, regionalt og globalt. Hvad enten det er klimaproblemer, teknologiske forandringer eller socialpolitiske problemstillinger, der diskuteres og stilles spørgsmål til, er svaret partnerskaber.”

”I et partnerskab mellem det offentlige og civilsamfundet kan man opnå nye fælles mål. Fordi man bringer de forskellige partners kompetencer ind i opgaveløsningen, skabes der mulighed for at iværksætte aktiviteter og opnå resultater, som ellers ikke ville være mulige.”²

Få ting er mere udfordrende for en organisation at håndtere end recovery.

Recovery er en unik og individuel proces, der rækker langt ud over den enkelte indsats. Som det fremgår af recovery-screeningsguiden fra Århus Kommune, kræver recovery ideelt set skræddersyede løsninger, hvor borgeren frit kan bevæge sig mellem forskellige tilgrænsende systemer.

At skabe den påkrævede fleksibilitet mellem systemer og muligheder er næsten uoverkommeligt for kun en enkelt organisation.

Til og med har selv den dygtigste medarbejder sjældent en afgørende rolle i at skabe det vendepunkt, der er afgørende for at skabe nyt håb og mening i et menneskes liv men kan fremme eller hæmme processen. Der skal med andre ord mere til, og det gør nogle andre processer vigtige.

Udfordringerne ved recovery afspejles af de undersøgelser, der findes af forholdet mellem effekten af indsatsen og alt det, der ellers sker i et menneskes liv. Nogle studier vægter kun indsatsens effekt 2 %, men generelt udgør effekten af behandlings- og rehabiliteringsindsatser 13-20 % af den samlede effekt for borgerne.

De resterende 80-87 % er afhængige af andre faktorer som f.eks. parathed, styrker, funktionsniveau, personlig motivation, økonomi, netværk, livsomstændigheder, erfaringer m.m.³ – alt det, der også kaldes ”common factors.”

Af samme grund ligger der et meget stort potentiale i at samarbejde på tværs. I de tilfælde, hvor det lykkes at gentænke relationen mellem indsats og borger, lokalsamfund og frivillige foreninger, inddrages et meget bredere område af borgernes liv, hvilket igen rummer et stort potentiale for både at øge borgernes livskvalitet og øge effekten af indsatsen.

Formålet med 15M puljen, der løb fra 2013-2016 blev af samme grund begrundet med, at *"de [ikke offentlige aktører] blandt andet kan bygge bro til deltagelse og netværk i lokalsamfundet."*

Nye veje indebærer nye roller

Samskabelse, brugerinddragelse og recovery bryder på mange måder med de traditionelle roller, hvor det offentlige er leverandør af velfærdsydelser, og hvor borgeren modtager, men hvor borgeren sjældent er inddraget i det, de har ret til at modtage.

Problemet med den traditionelle rollefordeling er, at den ofte har flere ulemper end fordele.

Det kan ses, når borgerne fx "bliver hængende" i botilbud og forskellige andre former for behandlings- og støttetilbud.

Hvor brugeren tidligere blev opfattet som en passiv klient eller patient, lægges der i dag i langt højere grad op til samspil og samarbejde mellem to ligeværdige parter, som begge har en interesse i at løse et problem eller fremme en udvikling – og som begge har ressourcer at tilbyde i samarbejdet"

– SUS 2002.

Et partnerskab kan være en nøgle til at skabe muligheder og udvikling. Det gælder især for dem, der forstår, at et ressourcemæssigt indskud i partnerskab er en langsigtet investering, hvor man ikke kan forvente hurtige gevinster."
– "Offentlige-frivillige partnerskaber omkring børn og fysisk aktivitet",
Syddansk Universitet, 2008

Der har derfor været et ønske helt tilbage fra det første moderniseringsprogram i 1983 om at give borgerne større indflydelse og ansvar.

Ved at involvere borgerne aktivt, øges sandsynligheden for, at borgerne bevarer en større grad af handlekraft i forhold til deres livssituation og samtidig, at borgerne får mere af det, de har brug for.

Samtidig er dilemmaerne tydelige. Der er bl.a. en risiko for, at den enkelte borger bliver ansvarliggjort for forhold, som er uden for den enkeltes magt fx bolig, økonomi, muligheden for at danne netværk. Som der siges på Engelsk: "If the problem is social, the solution is social."

Tværsektorielle partnerskaber er velegnede til sammen at navigere i ukendt land, når traditionelle løsninger ikke længere er de bedste. ■

¹ www.oecd.org/norway/Health-Policy-in-Norway-February-2016.pdf

² Bruce Wampold, www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles

³ Bruce Wampold, www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4592639/

De største udfordringer oplever borgere med psykiske vanskeligheder i overgangen samt den manglende sammenhæng i muligheder og tilbud på tværs af sektorer. Derfor giver et tværsektorielt projekt meget større værdi end et projekt i egen organisation.”

- partner

Photo by Stefano Zocca on Unsplash

